

УКРАИНСКИЙ ХИМИЧЕСКИЙ ЖУРНАЛ

№ 9

Том 79
сентябрь
2013

Научный журнал

Основан в январе 1925 года

Выходит 6 раз в год

Зміст

Неорганічна та фізична хімія

БАРАНЕЦЬ С.О., ФОКІНА З.А., ДЕМЧЕНКО П.Ю., ЯНКО О.Г., НІКОЛЕНКО А.С., ХАРЬКОВА Л.Б., ГЛАДИШЕВСЬКИЙ Р.Є., ВОЛКОВ С.В. Ізоструктурні селеногалогеніди родію $Rh_2Se_9Hal_6$ ($Hal = Cl, Br$)	3
МИРНА Т.А., ЯРЕМЧУК Г.Г., ТОКМЕНКО І.І., АСАУЛА В.М. Фазові діаграми бінарних систем каприлатів цинку, кадмію та свинцю	10
КОЧЕТОВА С.А., БУРЯК М.І., САВЧУК А.В., МАЛИШЕВ В.В. Синтез металевих наночастинок родію в карбамід- та ацетамід-хлоридних розплавах із його комплексних сполук	14
КОРБУТ І.О., НАУМОВА Д.Д., НЕДІЛЬКО С.А. Вплив заміщення Bi на властивості сполук $Bi_{1.8-x}Pb_{0.2}Tl_xSr_2CaCu_2O_y$ та $Bi_{1.8-x}Pb_{0.2}Tl_xSr_2Ca_2Cu_3O_y$	17
ДМИТРЕНКО Ю.О., МАМЧЕНКО А.О. Співставлення сорбції сапонітом соляної кислоти та десорбції обмінних і структуроутворюючих катіонів	20
РОЩІНА К.В., СЛЬЦОВ С.В., МЧЕДЛОВ-ПЕТРОСЯН М.О. Кінетика реакцій лужного обезбарвлення брильянтового зеленого і малахітового зеленого в присутності поверхнево-активних речовин різного типу	25

Електрохімія

ПРИСЯЖНИЙ В.Д., ГЛОБА Н.І., СІРОШ В.А. Склад соль-сольватних електролітів та питома ємність природного піриту	31
КОЗІН В.Х., БЛИЗНЮК А.В. Анодні і катодні процеси при електрохімічній поляризації свинцевого електрода в сірчанокислих електролітах	38
МОЛОТОВСЬКА Л.А., ШАХНІН Д.Б., МАЛИШЕВ В.В. Термодинамічне обґрунтування металотермічного та високотемпературного електрохімічного синтезу силіцидів хрому	46

Хімія високомолекулярних сполук

СЛІСЕНКО О.В., ЛЕБЕДЕВ Є.В. Синтез гібридних нанокомпозитів на основі органомодифікованого силікагелю	51
БАРДАШ Л.В., ФАЙНЛЕЙБ О.М., ГРИГОР'ЄВА О.П., БУАТО Ж., УЛАНСКІ Я. Вплив вуглецевих нанотрубок на формування нанокомпозитів на основі термостійких сітчастих поліціануратів	58

Содержание

Неорганическая и физическая химия

БАРАНЕЦЬ С.А., ФОКІНА З.А., ДЕМЧЕНКО П.Ю., ЯНКО О.Г., НІКОЛЕНКО А.С., ХАРЬКОВА Л.Б., ГЛАДИШЕВСЬКИЙ Р.Є., ВОЛКОВ С.В. Изоструктурные селеногалогениды родия $Rh_2Se_9Hal_6$ ($Hal = Cl, Br$)	3
МИРНА Т.А., ЯРЕМЧУК Г.Г., ТОКМЕНКО И.И., АСАУЛА В.Н. Фазовые диаграммы бинарных систем каприлатов цинка, кадмия и свинца	10

КОЧЕТОВА С.А., БУРЯК Н.И., САВЧУК А.В., МАЛЫШЕВ В.В. Синтез металлических наночастиц родия в карбамид- и ацетамид-хлоридных расплавах из его комплексных соединений	14
КОРБУТ И.О., НАУМОВА Д.Д., НЕДИЛЬКО С.А. Влияние замещения Bi на свойства соединений $\text{Bi}_{1.8-x}\text{Pb}_{0.2}\text{Tl}_x\text{Sr}_2\text{CaCu}_2\text{O}_y$ и $\text{Bi}_{1.8-x}\text{Pb}_{0.2}\text{Tl}_x\text{Sr}_2\text{Ca}_2\text{Cu}_3\text{O}_y$	17
ДМИТRENKO Ю.А., МАМЧЕНКО А.В. Сопоставление сорбции сапонитом соляной кислоты и десорбции обменных и структурообразующих катионов	20
РОЩИНА Е.В., ЕЛЬЦОВ С.В., МЧЕДЛОВ-ПЕТРОСЯН Н.О. Кинетика реакций щелочного обесцвечивания бриллиантового зеленого и малахитового зеленого в присутствии поверхностно-активных веществ различного типа	25
Электрохимия	
ПРИСЯЖНЫЙ В.Д., ГЛОБА Н.И., СИРОШ В.А. Состав соль-сольватных электролитов и удельная емкость природного пирита	31
КОЗИН В.Ф., БЛИЗНЮК А.В. Анодные и катодные процессы при электрохимической поляризации свинцового электрода в сернокислых электролитах	38
МОЛОТОВСКАЯ Л.А., ШАХНИН Д.Б., МАЛЫШЕВ В.В. Термодинамическое обоснование металлотермического и высокотемпературного электрохимического синтеза силицидов хрома	46
Химия высокомолекулярных соединений	
СЛИСЕНКО О.В., ЛЕБЕДЕВ Е.В. Синтез гибридных нанокомпозитов на основе органомодифицированного силикагеля	51
БАРДАШ Л.В., ФАЙНЛЕЙБ А.М., ГРИГОРЬЕВА О.П., БУАТО Ж., УЛАНСКИ Я. Влияние углеродных нанотрубок на формирование нанокомпозитов на основе термостойких сетчатых полициануратов	58

Contents

Inorganic and Physical Chemistry

BARANETS S.A., FOKINA Z.A., DEMCHENKO P.Yu., YANKO O.G., NIKOLENKO A.S., KHARKOVA L.B., GLADYSHEVSKII R.Ye., VOLKOV S.V. Isostructural rhodium selenogalogenides $\text{Rh}_2\text{Se}_9\text{Hal}_6$ ($\text{Hal} = \text{Cl}, \text{Br}$)	3
MYRNAYA T.A., YAREMCHUK G.G., TOKMENKO I.I., ASAULA V.N. Phase diagrams of binary system caprylates Zn, Cd and Pb	10
KOCHETOVA S.A., BURYAK N.I., SAVCHUK A.V., MALYSHEV V.V. Synthesis of metal's nanoparticly of rhodium in the carbamide and acetamide-chloride melts from its complex compounds	14
KORBUT I.O., NAUMOVA D.D., NEDILKO S.A. Influence of Bi substitution on compounds properties $\text{Bi}_{1.8-x}\text{Pb}_{0.2}\text{Tl}_x\text{Sr}_2\text{CaCu}_2\text{O}_y$ and $\text{Bi}_{1.8-x}\text{Pb}_{0.2}\text{Tl}_x\text{Sr}_2\text{Ca}_2\text{Cu}_3\text{O}_y$	17
DMITRENKO Yu.A., MAMCHENKO A.V. Comparison of hydrochloric acid sorption by saponite and desorption of exchangeable and structure-forming cations	20
ROSHCHINA Ye.V., YELTSOV S.V., MCCHEDLOV-PETROSSYAN N.O. Kinetics of alkaline bleaching reactions of briliants green and malachite green in the presence of surfactants of different type	25

Electrochemistry

PRISYAZHNYI V.D., GLOBA N.I., SIROSH V.A. Composition of the salt-solvate electrolyte and capacity of natural pyrite	31
KOZIN V.F., BLIZNYUK A.V. Anodic and catodic processes in the electrochemical polarization of lead electrode in sulfuric acid solutions	38
MOLOTOVSKAYA L.A., SHAKHNIN D.B., MALYSHEV V.V. Thermodynamical substantiation of metallothermic and high-temperature electrochemical synthesis of chromium silicides	46

Chemistry of High-Molecular Compounds

SLISENKO O.V., LEBEDEV Ye.V. Synthesis of hybrid nanocomposites based on organically modified silica gel	51
BARDASH L.V., FAINLEIB A.M., GRIGORYEVA O.P., BOITEUX G., ULANSKI J. Effect of carbon nanotubes on formation of nanocomposites based on thermostable crosslinked polycyanurates	58

УКРАИНСКИЙ ХІМИЧЕСКИЙ ЖУРНАЛ

№ 10

Том 79
октябрь
2013

Научный журнал

Основан в январе 1925 года

Выходит 6 раз в год

Зміст

Неорганічна та фізична хімія

ПШЕНИЧНИЙ Р.М., ПОГОРЕНКО Ю.В., ОМЕЛЬЧУК А.О., ТРАЧЕВСЬКИЙ В.В. Синтез та електропровідність складних фторидів $KPbLnF_6$ ($Ln = Y, La, Nd, Sm, Gd, Ho, Yb$)	71
ПОНОМАРЬОВА Л.М., ДЗЯЗЬКОЮ.С., ВОЛЬФКОВИЧ Ю.М., БЕЛЯКОВ В.М., ВАСИЛЮК С.Л. Органо-неорганічні композиційні іоніти на основі катіонообмінних смол та гідрофосфату цирконію: структура та іонообмінні властивості	76
МІЩЕНКО А.М., БЕРЕЖНИЦЬКА А.С., ТРУНОВА О.К. Комплекси голмію (ІІІ) з ненасиченими β -дикетонами і металополімери на їх основі	80
ТЕРЕБІЛЕНКО К.В., ТЕРЕБІЛЕНКО А.В., СЛОБОДЯНИК М.С., ЗУБАР О.В. Синтез та люмінесценція $Na_3Pr(PO_4)_2$	87
ЗІНЧЕНКО В.Ф., ЧИГРИНОВ В.Е., МОЗКОВА О.В., МАГУНОВ І.Р., САДКОВСЬКА Л.В. Вплив взаємодії у системах GeO — GeO_2 та Ge — $GeO_2(SnO_2)$ на оптичні властивості композитів	91
ХАЛЯВКА Т.О., ШИМАНОВСЬКА В.В., ЦИБА М.М., КАПНУС Є.І. Дослідження фотокatalітичної активності зразків $BaTi_4O_9$ та $Ba_2Ti_9O_{20}$, отриманих термічним шляхом	96
ТАРАСЕВИЧ Ю.І., КУЛІЩЕНКО О.Ю., ОСТАПЕНКО Р.В., КРАВЧЕНКО Т.Б. Дослідження процесу деманганациї води в пілотних умовах	101
ЧИГИРИНЕЦЬ О.Е., ВОРОБІЙОВА В.І., ШАЛИГА М.В., ЛІПАТОВ С.Ю. Хромато-мас-спектральний аналіз летких фракцій ізопропанольного екстракту ріпаку	107

Електрохімія

ФОМАНЮК С.С., КРАСНОВ Ю.С., КОЛБАСОВ Г.Я. Електрохромні властивості плівок оксиду ніобію, осаджених з ніобієвих пероксокомплексів	114
СОЛОВІЙОВ В.В., ЧЕРНЕНКО Л.А. Вплив катіонного оточення на реакційну здатність електрохімічно активних комплексів у ніобіймісних розплавах	118
ЛАРІН В.І., ХОБОТОВА Е.Б., ЄГОРОВА Л.М., БОРОДКІНА А.О. Селективність розчинення α -латуні при хімічній та електрохімічній іонізації у хлоридних розчинах	123

Содержание

Неорганическая и физическая химия

ПШЕНИЧНЫЙ Р.Н., ПОГОРЕНКО Ю.В., ОМЕЛЬЧУК А.А., ТРАЧЕВСКИЙ В.В. Синтез и электропроводимость сложных фторидов $KPbLnF_6$ ($Ln = Y, La, Nd, Sm, Gd, Ho, Yb$)	71
ПОНОМАРЕВА Л.Н., ДЗЯЗЬКОЮ.С., ВОЛЬФКОВИЧ Ю.М., БЕЛЯКОВ В.Н., ВАСИЛЮК С.Л. Органо-неорганические композиционные иониты на основе катионообменных смол и гидрофосфата циркония: структура и ионообменные свойства	76

МИЩЕНКО А.М., БЕРЕЖНИЦКАЯ А.С., ТРУНОВА Е.К. Комплексы гольмия (III) с ненасыщенными β -дикетонами и металлокомплексы на их основе	80
ТЕРЕБИЛЕНКО Е.В., ТЕРЕБИЛЕНКО А.В., СЛОБОДЯНИК Н.С., ЗУБАР О.В. Синтез и люминесценция $\text{Na}_3\text{Pr}(\text{PO}_4)_2$	87
ЗИНЧЕНКО В.Ф., ЧИГРИНОВ В.Э., МОЗГОВАЯ О.В., МАГУНОВ И.Р., САДКОВСКАЯ Л.В. Влияние взаимодействия в системах $\text{GeO}-\text{GeO}_2$ и $\text{Ge}-\text{GeO}_2(\text{SnO}_2)$ на оптические свойства композитов	91
ХАЛИЯВКА Т.А., ШИМАНОВСКАЯ В.В., ЦЫБА Н.Н., КАПИНУС Е.И. Фотокаталитическая активность образцов BaTi_4O_9 и $\text{Ba}_2\text{Ti}_9\text{O}_{20}$, полученных термическим методом	96
ТАРАСЕВИЧ Ю.И., КУЛИШЕНКО А.Е., ОСТАПЕНКО Р.В., КРАВЧЕНКО Т.Б. Исследование процесса деманганации воды в пилотных условиях	101
ЧИГИРИНЕЦ Е.Э., ВОРОБЬЕВА В.И., ШАЛЫГА Н.В., ЛИПАТОВ С.Ю. Хромато-масс-спектральный анализ летучих фракций изопропанольного экстракта рапса	107
Электрохимия	
ФОМАНЮК С.С., КРАСНОВ Ю.С., КОЛБАСОВ Г.Я. Электрохромные свойства пленок оксида ниобия, осажденных из ниобиевых пероксокомплексов	114
СОЛОВЬЕВ В.В., ЧЕРНЕНКО Л.А. Влияние катионного окружения на реакционную способность электрохимически активных комплексов в ниобийсодержащих расплавах	118
ЛАРИН В.И., ХОБОТОВА Э.Б., ЕГОРОВА Л.М., БОРОДКИНА А.А. Селективность растворения α -латуни при химической и электрохимической ионизации в хлоридных растворах	123

Contents № 10

Inorganic and Physical Chemistry

PSHENYCHNYI R.N., POGORENKO Yu.V., OMELCHUK A.A., TRACHEVSKII V.V. Synthesis and conductivity of the complex fluorides KPbLnF_6 ($\text{Ln} = \text{Y}, \text{La}, \text{Nd}, \text{Sm}, \text{Gd}, \text{Ho}, \text{Yb}$)	71
PONOMARYOVA L.N., DZYAZKO Yu.S., VOLFKOVICH Yu.M., BELYAKOV V.N., VASILYUK S.L. Organic-inorganic composites based on cation-exchange resin and zirconium phosphate: structure and ion-exchange properties	76
MISHCHENKO A.M., BEREZHNYTSKAYA A.S., TRUNOVA Ye.K. Holmium (III) complexes with unsaturated β -diketones and metallopolymers based on them	80
TEREBILENKO Ye.V., TEREVILENKO A.V., SLOBODYANIK N.S., ZUBAR O.V. Synthesis and luminescence of $\text{Na}_3\text{Pr}(\text{PO}_4)_2$	87
ZINCHENKO V.F., CHYGRYNOV V.E., MOZGOVAYA O.V., MAGUNOV IR., SADKOVSAYA L.V. Influence of interaction in the $\text{GeO}-\text{GeO}_2$ and $\text{Ge}-\text{GeO}_2(\text{SnO}_2)$ systems on optical properties of composites	91
KHALYAVKA T.A., SHYMANOVSKAYA V.V., TSYBA N.N., KAPINUS Ye.I. The photocatalytic activity study of BaTi_4O_9 and $\text{Ba}_2\text{Ti}_9\text{O}_{20}$ samples prepared by thermal method	96
TARASEVYCH Yu.I., KULISHENKO A.Ye., OSTAPENKO R.V., KRAVCHENKO T.B. Research of manganese removal from water under pilot conditions	101
CHYGYRYNETS Ye.E., VOROBYOVA V.I., SHALYGA N.V., LIPATOV S.Yu. Analysis of volatiles compounds of rapeseeds by gas chromatography-mass spectrometry	107

Electrochemistry

FOMANYUK S.S., KRASNOV Yu.S., KOLBASOV G.Ya. Electrochromic properties of niobium oxide films, deposited from niobium peroxy complexes	114
SOLOVIEV V.V., CHERNENKO L.A. Influence of cations of the reactivity environment electrochemically active complexes in the niobium melts	118
LARIN V.I., KHOBOTOVA E.B., YEGOROVA L.M., BORODKINA A.A. Dissolution selectivity of α -brass in chemical and electrochemical ionization in chloride solutions	123